

Motto: Un om care citește face cât doi.

Valentino Bompiani

Fișa de lectură

IULIA IORDĂCHESCU, filolog

Există fișe biografice, bibliografice, biobibliografice, personale, tehnologice, de lectură, de sănătate, de evidență contabilă ș.a.

Fișa biografică oferă informații privitoare la viața și activitatea unei persoane. Pe fișele bibliografice se trec datele fundamentale referitoare la o carte sau la o publicație periodică. Fișele biobibliografice conțin biografia unui autor împreună cu titlurile lucrărilor lui și ale celor vizând viața și activitatea acestuia. Ai alcătuit, dragă cititorule, fișe biobibliografice ale mai multor scriitori sub forma unor teme de acasă.

În materialul de față ne preocupăm fișele de lectură, pe care le elaborezi sau le vei elabora din proprie inițiativă.

În DEX se atestă că fișa este „o foaie (mică) de hârtie sau de carton pe care își face însemnări cel ce strânge material pentru elaborarea unei opere (a unui eseu, articol, dar nu numai, *n. n.*) pe care se redau extrase dintr-o lucrare etc.” (DEX, ed. a II-a, Univers Enciclopedic, București, 1996).

Fișa de lectură ne ajută să reținem informații și să ne formăm impresii legate de text. Considerăm că o persoană care face fișe de lectură își ordonează lecturile, le deține, poate reveni la notițele date pentru a le valorifica în redactarea unei compoziții, a unui eseu, a unui articol; are la îndemână citate, gânduri alese, descrieri pitorești, modele de caracterizare a personajelor etc.

De regulă, o fișă de lectură cuprinde:

- ▶ informații generale despre:
 - ▷ autor (țara de origine, data nașterii, data morții etc.);
 - ▷ titlul (anul apariției lucrării, volumul din care face parte, colecția, editura);
 - ▷ tipul textului (literar, nonliterar);

- ▶ informații despre conținutul lucrării:
 - ▷ subiectul;
 - ▷ problemele abordate;
 - ▷ personajele;
 - ▷ figurile de stil;
 - ▷ citate/maxime/gânduri/idei de valoare;
 - ▷ impresia generală;
 - ▷ impresii personale.

O fișă simplă de lectură ar putea conține doar unul dintre aspectele enumerate, aceasta ținând de interesul cititorului, de predilecțiile sale.

Importanța fișelor de lectură este sugerată și de omul de cultură, scriitorul Gabriel Liiceanu: „Avea 19 ani (este vorba de Ștefan, fiul scriitorului, *n.n.*). Tot ce-i putusem trece până atunci era o anumită tehnică a învățării, reținerea esențialului într-o formă logică cu ajutorul schemei și al fișei” (*Ușa interzisă*, Humanitas, 2003, București).

Despre lecturi, în cazul dat indirect, Mircea Eliade afirma: „Niciodată nu voi izbuti să mă cunosc așa cum îmi cunosc biblioteca” (*Romanul adolescentului miop*, Cartex, 2000). E cunoscut faptul că, până la vârsta de 18 ani, Eliade a citit mai mult de 5000 de cărți, el însuși afirmând în același roman: „Citec 260 de cărți pe an și totuși mi se pare puțin...”.

Din paginile aceleiași cărți am desprins ideea că Mircea Eliade citea activ, cu creionul în mână, notând tot ce i se părea util, important, pentru a reveni la notele sale: „Cea dintâi hotărâre: acoperirea lipsurilor surprinse în toamnă. Regăsi disciplina lecturilor de dimineață, în mansardă, cu note și extrase”.

Citind *Romanul adolescentului miop*, mă gândeam că trebuie să-ți placă foarte mult ceea ce faci, să dai dovadă de multă perseverență pentru

a putea nota la fel ca tânărul Eliade: „Am descoperit pe Carlyle. În caietul meu de însemnări critice am scris astăzi douăzeci și șapte de pagini asupra-i. *Eroii* i-am citit pentru a treia oară”.

Notele de lectură se pot face nu doar pe fișe, ci și în caiete de însemnări, dacă acest lucru ți se pare mai comod.

Ținem să remarcăm că note putem face cu diferite ocazii: la un curs, la un training, la o conferință și nu doar pe parcursul ori în urma lecturii unei cărți. Pentru ca notițele să devină utile trebuie să folosim propriile noastre cuvinte în redarea mesajului esențial. Notițele trebuie să fie clare, pentru a ușura lectura lor în vederea reactivării informațiilor.

Putem recurge la o astfel de structurare a notițelor în pagină:

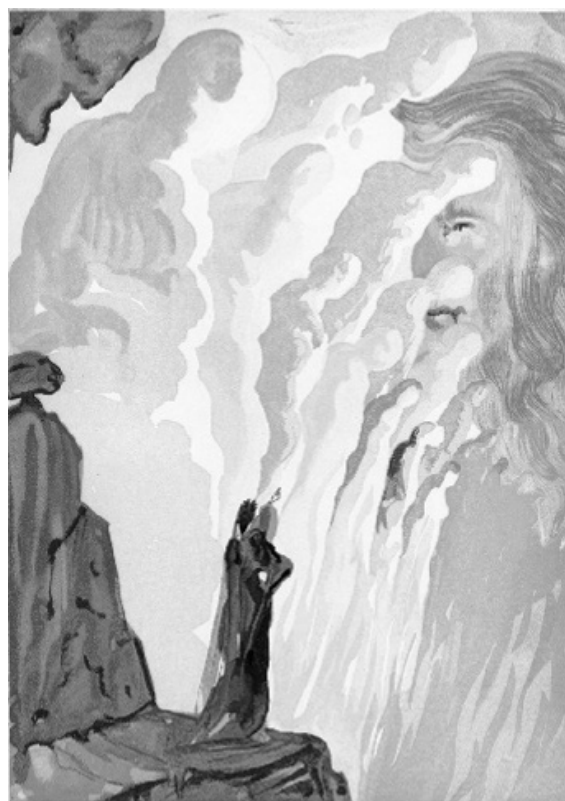
- ⇒ să utilizăm două pagini față în față;
- ⇒ în partea de sus a paginii e indicat să scriem data, lucrarea/subiectul/evenimentul;
- ⇒ în stânga paginii să plasăm informațiile propriu-zise;
- ⇒ în dreapta paginii să notăm opiniile personale;
- ⇒ pe pagina din dreapta putem desena/reprezenta scheme (dacă e cazul).

Dacă tot „ne pierdem timpul”, într-un fel sau altul, ar fi bine, prietene drag, să vezi/să urmărești cum îl pierzi. În *Jurnalul* său Mircea Eliade nota cu amărăciune: „«Timpul se pierde», orice am face; e preferabil să fie pierdut în meditații și scris, decât la cafea. Nu de timpul consacrat «operei» mă plâng — ci de libertatea mea pierdută...”

Se spune că cel mai genial om al secolului al XX-lea ar fi fost James Frazer. Eliade a învățat limba engleză pentru a-l studia pe Frazer și toată viața a tins să-l depășească. Unii oameni de știință afirmă că Eliade l-a ajuns, ba chiar l-a întrecut pe Frazer. Astfel, conform părerii lui Giovanni Papini, Eliade este cel mai erudit om al secolului al XX-lea. Dacă astfel stau lucrurile, de ce, dragă prietene, n-ai prelua câte ceva din felul de a citi al lui Mircea Eliade, fără a avea pretenția de a-l depăși, dar la o adică, de ce nu?

Scara de aur a cerului Saturn, Paradis 21

Frumusețea sculpturilor, Purgatoriu 12